Vantaa, 21.2.2018

RESERVILÄISLIITTO
Reservistförbundet

Eduskunnan puolustusvaliokunta

# LAUSUNTO RAJAVARTIO- JA ULKOMAALAISLAIN MUUTTAMISESTA

Reserviläisliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä laeiksi rajavartiolain ja ulkomaalaislain muuttamiseksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 201 / 2017 vp). Liitto katsoo, että esitykset vastaavat hyvin sotilaallisessa toimintaympäristössä ja sodankuvassa viime vuosina tapahtuneisiin muutoksiin sekä tarjoavat laajan ja nykyistä merkittävästi paremman keinovalikoiman myös uudenlaisten uhkakuvien varalle.

Suomen sotilaallinen toimintaympäristö on viimeisinä vuosina radikaalisti muuttunut. Ukrainan tapahtumat, Krimin miehitys ja sen jälkeinen kehitys sekä sotilaallisen tilanteen kiristyminen lähialueillamme edellyttävät myös Suomelta puolustusjärjestelmän kehittämistä. Uusien sodankäynnin muotojen myötä sotaa ei enää käydä vain sotilasyksiköiden ja sotakoneiden välillä vaan sodankäynnin ja muiden vastaavantyyppisten toimenpiteiden kohteena on koko yhteiskunta ja sen toimivuuden kannalta keskeinen infrastruktuuri.

Sodankäynti on laajentunut yhä enemmän yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeisen infrastruktuurin lamauttamiseksi mm. käyttämällä täsmäaseita, ballistisia ohjuksia, erikoisjoukkojen operaatioita sekä mm. elektronisen sodankäynnin menetelmiä. Tämän lisäksi meidän on kyettävä vastaamaan haasteisiin, jotka liittyvät sodan ja rauhan välisen rajan hämärtymiseen sekä erilaisten, yhteiskunnan yleisten toimintojen heikentämiseen sekä kansalaisten puolustustahdon romuttamiseen tähtääviin operaatioihin ja aivan uudenlaisiin uhkakuviin kuten terrorismiin, rikollisuuteen ja hallitsemattomaan maahanmuuttoon.

Tämän kehityksen edellyttämiä muutoksia ja kehitystoimenpiteitä on linjattu Eduskunnan hyväksymässä puolustusselonteossa, jonka sotilaalliseen puolustukseen liittyviä kehitystoimenpiteitä on jo aiemmin toteutettu mm. kehittämällä kertausharjoituksiin ja kansainvälisen, sotilaallisen avun vastaanottamiseen ja antamiseen liittyvää lainsäädäntöä, lisäämällä Puolustusvoimien sodan ajan joukkojen vahvuutta sekä kasvattamalla puolustusmäärärahoja ja kertausharjoitusmääriä.



Reserviläisliitto | Döbelninkatu 2, 00260 Helsinki | (09) 4056 2040 | toimisto@reservilaisliitto.fi

Uudenlaisiin uhkakuviin vastaaminen edellyttää kuitenkin myös kokonaan uudenlaisia lähestymistapoja ja toimintamahdollisuuksia sekä erilaisten, sisäiseen ja ulkoiseen turvallisuuteen liittyvien viranomaisten ja muiden tahojen nykyistä parempia yhteistyömahdollisuuksia sekä -menetelmiä. Nyt esitettävät lakimuutokset liittyvät tähän ja niissä on hyvin hahmotettu keskeisten turvallisuustoimijoidemme eli Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen sekä Poliisin välistä yhteistyötä ja sen mahdollisuuksia sekä kehittämistä erilaisissa tilanteissa, joissa sisäinen ja/tai ulkoinen turvallisuus on uhattuna.

Esitetyt lait lisäävät erityisesti Rajavartiolaitoksen mahdollisuuksia toimia erilaisissa tilanteissa sekä lisäävät sen kykyä tukea Puolustusvoimien ja Poliisin toimintaa. Näiden muutosten toimivuus edellyttää sitä, että Rajavartiolaitoksella on myös riittävät henkilöstö- ja taloudelliset resurssit uusien tehtäviensä ja uudenlaisen yhteistyön hoitamiseksi. Tarvittaessa näitä tukee lisätä ja kehittää.

Erityisen perusteltuina on myös pidettävä aiempaa laajempia mahdollisuuksia puuttua miehittämättömän ilma-aluksen tai lennokin kulkuun sekä mahdollisuutta rajoittaa tai keskeyttää vesiliikenne ja nykyistä laajempaa mahdollisuutta ottaa myös Rajavartiolaitoksen käyttöön kiinteistöjä silloin kun se on sotilaallisen harjoitustoiminnan tai puolustusvalmiuden kohottamisen kannalta välttämätöntä. Nämä muutokset parantavat merkittävästi mahdollisuuksia vastata uudenlaisiin uhkakuviin sekä tilanteisiin ja tarjoavat keinoja myös erilaisissa hybridisodankäynnin tilanteissa.

Huomioita tulee kiinnittää myös Rajavartiolaitoksessa palvelevien asevelvollisten ja vapaaehtoista asepalvelusta suorittavien voimankäyttöoikeuksia niin, että ne ovat uusien tehtävien edellyttämällä tasolla eikä palvelusturvallisuus vaarannu.

Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen toimintamahdollisuuksien sekä resurssien lisäksi tulee kehittää Poliisin toimintamahdollisuuksia ja resursseja. Poliisin nykyinen organisaatio on mitoitettu toimimaan normaaliolojen tilanteissa ja se pystyy vastaamaan vain rajallisesti uusiin uhkakuviin sekä tilanteissa, joissa ei vielä ole otettu käyttöön valmiuslakia ja/tai puolustustilalain valtuuksia.

Esitetyn reservipoliisijärjestelmän suunnittelu- ja valmistelutyö sekä siihen liittyvän lainsäädännön rakentaminen tulisikin aloittaa pikaisesti. Tässä tulisi tukeutua Maanpuolustuskoulutusyhdistykseen ja sen jäsenjärjestöihin, jossa on jäsenenä runsaasti sotilaspoliisikoulutuksen saaneita reserviläisiä.

Sisäiseen ja ulkoisen turvallisuuteen liittyvässä jatkosuunnittelussa tulisi paremmin huomioida kokonaisturvallisuus ja mm. rakentaa jokaiselle kriisitilanteessa toimintavastuuta omaavalle viranomaistaholle reservi, jonka avulla sen toimintakapasiteettiä kyetään kriisitilanteissa nopeasti ja merkittävästi kasvattamaan. Edelleen tulee kiinnittää enemmän huomiota erilaisten turvallisuustoimijoiden sekä niitä tukevien tahojen ja yhteisöiden resursseihin ja toimintamahdollisuuksiin sekä niiden kykyyn tehdä tehokasta ja toimivaa yhteistyötä erilaisissa kriiseissä ja poikkeusoloissa.



Reserviläisliitto | Döbelninkatu 2, 00260 Helsinki | (09) 4056 2040 | toimisto@reservilaisliitto.fi

Puolustusvoimien paikallisjoukkojen, reservipoliisin ja Rajavartiolaitoksen reservin tulee muodostaa mahdollisimman tehokas kokonaisuus, joka kykenee koko maan alueen kattavaan toimintaan poikkeusoloissa ja muissa kriiseissä. Tavoitteena tulee olla kokonaisturvallisuusjärjestelmä, joka kykenee turvaamaan sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden sekä kansalaisten elinmahdollisuudet ja fyysisen koskemattomuuden sekä hyvinvoinnin kaikissa tilanteissa.

Lisätietoja lausunnosta antaa tarvittaessa varapuheenjohtaja Ismo Nöjd, s-posti ismo.nojd@gmail.com tai puh 040 018 2700.